

ARLEWOWO KUJAWSKIE

Wojkowska
K. VIII.
Toruń

Prenumerata
na miejscu mk.
112.000, na pro-
wincji i z odno-
szeniem do do-
mu 125.000 mk.

Ogłoszenia
za wiersz nonpa-
relowy pierwsza
strona 6300 m.,
druga i trzecia
5250 mk., czwar-
ta 4200 mk. Ogł.
drobne 2250 mk.
za wyraz, tłust.
druk. podwójnie
najmniejsze ogł.
22.500 m. Dla za-
granicy ceny o
200% wyższe.

Adres Redakcji i Administracji: Księgarnia Powszechna, ul. Brzeska № 4. — Redakcja i Administracja otwarta od g. 10 r. do 3 i od 5 do 6 wiecz.

Redakcja rękopisów nadesłanych nie zwraca; nadsyłane bez oznaczenia honorarium uważa za bezpłatne; prosi, by pisane były po jednej stronie. Ogłoszenia przyjmow. są do g. 12
REDAKTOR PRZYJMUJE CODZIENNIE, OPRÓCZ NIEDZIEL I ŚWIĄT, OD GODZINY 3-EJ DO 4-EJ PO POŁUDNIU. — TELEFON REDAKCJI 26. N. P. K. O. 61.783.

Dobra Lokata Oszczędności!

KSIĘGARNIA POWSZECHNA I DRUKARNIA DIE-
CEZJALNA przyjmuje wpłaty pożyczkowe
i płaci procenty podług miejscowego
- - - rynku prywatnego. - - -

W poważnej instytucji we Włocławku wakują dwie posady:

KASJERKI, wymagana gwarancja lub poręczenie; **BIURALISTKI**,
wymagana znajomość buchalterji, korespondencji i umiejętność pisania
biegle na maszynie. Oferty z „Curriculum vitae“, z podpisem świadectw
i podaniem żądanej pensji, nadesłać do Redakcji „Słowa Kujawskiego“
pod „Instytucja“. 61

*Szczęście prawdziwe leży w cierpieniu; aby żyć
trzeba nam umrzeć.*

Teofan Vénard.

Dzieci Włocławskie - Dzieciom Japonji!

Dnia 6 października b. r. odbę-
dą się we wszystkich szkołach po-
wszechnych we Włocławku i w po-
wiecie wykłady o Japonji i ostat-
niej katastrofie, jakiej uległa. Rów-
nocześnie, przygotowane będą od-
powiednie, adresy, na których dzie-
ci wypiszą swoje nazwiska i ofia-
rowaną sumę, jako wyraz współ-
czucia w chwili wielkiego nieszczę-
ścia i wyraz wdzięczności za udzie-
loną przez Japonję pomoc — ongiś,
dziatwie polskiej.

Na poranki te proszeni będą —
zwłaszcza na wsi — rodzice dziatwy.

Prof. A. Janowski, naczelnik Wy-
działu Oświaty Pozaszkolnej Mini-
sterstwa a zarazem prezes Tow.
Krajoznawczego opracował w tym
celu odczyt, którego skrót poda-
jemy:

Straszna katastrofa dotknęła kwit-
nącą krainę japońską: niebawem trzę-
sienie ziemi zamieniło w gruzy ludne,
bogate miasta, a setki tysięcy ludzi
straciło życie podczas tego kataklizmu.

Każde nieszczęście ludzkie budzi
w naszych sercach współczucie, ale
specjalne współczucie budzi cierpie-
nie ludu japońskiego, który tak wiele
dał nam dowodów swej przyjaźni,
życzliwości i serca.

Już podczas wojny rosyjsko-japoń-
skiej nasi jeńcy w Japonji traktowani
byli z całą życzliwością, naród bo-
wiem i rząd tamtejszy doskonale ro-
zumiał smutne położenie Polaków,
zmuszonych walczyć w szeregach
rosyjskich. Na traktacie Werselskim,
gwarantującym naszą niepodległość,

położony jest podpis przedstawicieli
Japonji, którzy żywo o odrodzenie
naszego politycznego bytu zabiegali.

A gdy fala dziejowa z wstrząsanej
rewolucją Rosji wyrzuciła setki naszych
dzieci na piękne wyspy japońskie,
mieszkańcy „Krainy Wschodzącego
Słońca“ otoczyli je tak serdeczną,
tak iście rodzicielską opieką, że Pol-
ska nigdy im tego współczucia, tej
ofiarności i tej przyjaźni nie za-
pomni.

Japońskie transportowce wojskowe
bezpłatnie zabrały zgromadzone we
Władystoku sieroty nasze, odwo-
zły je do Tokio, gdzie Japoński Czer-
wony Krzyż dostarczał im całkowite-
go utrzymania. Komitet dam japoń-
skich, grono najwyższych dygnitarzy
państwa roztaczało nad nimi opiekę,
społeczeństwo całe interesowało się
naszemi sierotami, znoszono im pocz-
tówki, zabawki, słodycze.

Kiedy opiekunka naszych sierot
dziękowała za te dowody nadzwyczaj-
nej życzliwości, odpowiadano jej
skromnie i uprzejmie: „to my dzie-
kujemy pani za przywiezienie dzieci,
bo praca nad nimi daje nam wiele
radości“. Trudno zaiste o większą
delikatność.

W schronisku Fukudenkai były
dzieci nasze i japońskie. Nadzwyczaj-
na przyjaźń i miłość panowały po-
między nimi: razem śpiewały dzieci
pieśni polskie, razem też i japońskie.
Baronówny Maeda, dwie młode pa-
nienki japońskie, przychodziły często
do schroniska, razem bawiły się, razem
pracowały, oddawały dzieciom swoje

Wszystkich PP. Kupców zawiadamiamy, że na **sezon gwiazdkowy**
jestemy w możności sprowdzić większe zapasy **szklanych ozdób choi-
nkowych wprost z polskiej fabryki**. Ze względu na duży wkład kapitału
potrzebnego na zaopatrzenie się w większe ilości tego artykułu, prosimy
PP. Kupców o wcześniejsze zamawianie i zadatkowanie, gdyż spóźnionym, zapo-
trzebowaniom sprostać nie będziemy mogli. Za pieniądze wpłacone towar bę-
dzie dostarczony po cenie w dniu zadatkowania.

**KSIĘGARNIA POWSZECHNA
I DRUKARNIA DIECEZJALNA
WE WŁOCŁAWKU**

Adamski Feliks

b. STARSZY FELCZER

szpitala św. Łazarza, wenerycznego.
Przyjmuje od 9 rano do 8 wieczór.

BRZESKA Nr. 13.

grzebyki, wachlarzyki i wstążki. Są-
siednia szkoła malowała dla naszych
dzieci pocztówki, studenci uniwersy-
tetu urządzali koncerty. Dziewiędzie-
sięcioletnia starszka, księżna Mori,
zaprasza nasze sieroty do swego
przecudnego parku, cesarzowa Japonji
przysyłała bezustannie podarki dla
naszych dzieci, wreszcie raczyła przy-
być sama do nich, najserdeczniej
witając i pieszcząc sieroty, tak daleko
rzucone od swej ziemi rodzinnej.

Od dworu cesarskiego poczynając
aż do najuboższej służby, wszyscy
starali się tym biednym wygnańcom
osłodzić i umilić pobyt na obcej
ziemi. Cały kraj brał w tem udział,
cały kraj dawał tego dowody.

„Cześć mu należą składamy“,
pisała opiekunka naszych sierot, ura-
towanych od chorób, trosk, a może
i głodowej śmierci przez dobroć,
delikatność i serdeczne współczucie
Japonji.

I oto teraz straszna katastrofa do-
tknęła ten lud dobry i uczynny: ru-
nęło w gruzy Tokio, gdzie w schro-
nisku Fukudenkai japońskie dzieci
śpiewały razem z naszymi „Jeszcze
Polska nie zginęła“... runęły świąty-
nie Zoddzōdzi, gdzie kapłan, prawie
stuletni starzec, błogosławił sieroty
i modlił się do swego boga za nie.
Runęła w gruzy Yokohama, w której
siadały nasze dzieci na okręt, wra-
cając do Ojczyzny. Nieobliczalne,
niewypowiedziane straty dotknęły ten
kraj.

Setki tysięcy ludzi zginęło, setki
tysięcy sierot zostało bez rodziców,
pozbawione dachu nad głową, odzieży
i pożywienia. Troskliwy lud japoński
załagodził te klęski, zagoi rany swego
kraju, ale jakże gorąco pragnęlibyśmy
dać dowód szczerzej wdzięczności, ja-
ką czujemy dla tych przyjaciół, jakże
chcielibyśmy zaznaczyć, że Polak ser-
cem za serce płaci.

Dzieci japońskie bawiły się z na-

szemi, śpiewały razem pieśni, odda-
wały swe zabawki, czy lalocie—teraz
pospieszmy im z pomocą, aby ta
przyjaźń, zawarta w Fukudenkai nie
wiedła, lecz kwitła ku ich i naszej
radości.

Dziela nas lądy i morza, wiąże
nas duch ludzkości, co w cierpiącym
każe widzieć brata, a w Chrystusowych
nakazach poleca: „głodnego nakarmić,
pragnącego napoić, nagiego przy-
odziać“...

Daleki ląd Azji wysuwa w głębie
oceanu Wielkiego, jak dwa ramiona,
dwa wąskie, długie półwyspy: to Kam-
czatka na północy, a Malakka na po-
łudniu. Pomiedzy obu półwyspami,
jakgdyby dziś pas, czy kosztowny na-
szyjnik, przez dwa te ramiona trzy-
many, ciągnie się szereg wysp i archi-
pelagów, wśród których cztery duże
wyspy japońskie: Nipon, Kiu-Siu, Si-
koko i Jesso największą stanowią grupę
i najwyżżej posunięte są w kulturze.

Wyspy te są pochodzenia wulka-
nicznego, a wewnętrzne siły ziemi do-
tychczas tam nieuspokoily się jeszcze:
21 wulkanów stale jest czynnych na
archipelagu, a trzęsienia ziemi zdarzają
się nadzwyczaj często. Wybuch wul-
kanu Asamajama zniszczył w 1893 r.
48 wsi, wybuch Fudzijamy pokrył w
1707 r. całą okolicę trzymetrową war-
stwą popiołu.

Trzęsienie ziemi w 1707 r. pozba-
wiło życia 200 tys. ludzi, trzęsienie
w r. 1893 zburzyło w południowej
części wyspy Nipon 200 tys. budyn-
ków. Okropność trzęsienia ziemi pod-
nosi jeszcze zalew fal morskich, które
wówczas wznoszą się wysoko, uderzają
na ląd i zmiatają z niego wszystko:
domy, drzewa, inwentarz, ludzi...

Krajobraz japoński przedstawia w
środku wysp góry otoczone równinami
nadrzeźnami. Klimat morski dużo
daje deszczów, trzy razy tyle, co w
Polsce, a wilgotność ta sprzyja roz-
wojowi bujnej wegetacji. Pokręcone
gałęzie sosny »matsu«, kwitnące wiś-
nie »sakusa« i mnóstwo kwiatów to
cechy krajobrazu japońskiego.

50.000.000 ludności Japonji za-
mieszkuje przeważnie owe niziny nad-
brzeżne, plantując dużo ryżu, tej naj-
powszechniejszej i ulubionej potrawy
japońskiej. Japończycy spożywają też
dużo ryb, bowiem w porze mrozów
zimowych całe lawice ryb ściągają
z zimowych wód morza Ochockiego
ku cieplejszej Japonji, a w czasie

Warszawski Magazyn Ubiorów Męskich ANTONIEGO MIESZALSKIEGO

poleca wielki wybór na sezon jesienny

Palt, garniturów, kurtek, spodni i bluz do pracy oraz garniturków dziecięcych.

Adres: Włocławek, Warszawska 15

CENY KONKURENCYJNE

CENY KONKURENCYJNE

2-ch wysokich funkcjonariuszów policji oraz 12 oficerów, członków „Schupo“.

Według dotychczasowych obliczeń w wyniku zająć było zabitych 18 osób, w czem 12 osób cywilnych, oraz 310 rannych.

Zaprzestanie pomocy dla zagł. Ruhry.

BERLIN, 3.10 (Pat). Jak donoszą: w poniedziałek w ministerjum finansów Rzeszy odbyło się posiedzenie, na którym zajmowano się kwestją zaprzestania udzielania dalszej pomocy kredytowej dla zagłębia Ruhry.

Zamach bolszewicki na państwa bałtyckie?

BERLIN. (Rps) W gazecie „Rul“ komunikują z Waszyngtonu, że ministerstwo spraw zagranicznych Stanów Zjedn. otrzymało wiadomość o zamiarach Rosji sow. zmusić republiki bałtyckie, t. j. Estonję, Łotwę i Litwę do przyłączenia się do związku republik sowieckich. W tym celu rząd sow. ma wystosować do rządów tych republik stosowne noty, grożąc w razie odmowy skierowaniem całego tranzytu sow. przez porty morza Czarnego na południu i Piotrogradu — na północy, co odbiłoby się bardzo na sytuacji ekonomicznej portów łotewskich i estońskich.

W Bułgarii.

SOFJA, 3.10 (PAT). — Po zajęciu miasta Ferdinandowo przez oddziały wojskowe, komuniści rozpięchli się, podzieleni na dwie grupy, z których pierwsza skierowała się na północ, druga zaś na zachód. Obie grupy ścigane są zbliska przez silne oddziały wojskowe i zatrzymanie ich jest niewątpliwe. Pozatem na całym terytorjum królestwa przywrócono porządek.

Ucieczka organizatorów rewolucji komunistycznej w Bułgarii.

BIAŁOGRÓD, 3.10 (Pat). Przywódcy ruchu komunistycznego w Bułgarii Dmitrjew i Kolorow, przeszli na terytorjum królestwa S. H. S. i przybyli do Białogrodu.

Turcy w Konstantynopolu.

PARYŻ, 3. X. (Aj. Wschodnia). Według wiadomości z Turcji, rząd angielski zdecydował, że wojska tureckie wkroczą do Konstantynopola dn. 6 b. m., t. j. w 4 dni po ewakuacji oddziałów sprzymierzonych. Garnizon Konstantynopola składać się będzie z 12.000 żołnierzy. Pozostała część wojska umieszczona będzie pomiędzy linją Czataldży, a ważniejszymi miejscowościami Tracji.

KILKUWERSZÓWKI.

× W odpowiedzi na skierowane przez partję pracy żądanie niezwłocznego zwołania parlamentu, Baldwin

oświadczył, iż obecna sytuacja w Zagłębiu Ruhry nie wymaga przyspieszenia otwarcia obrad parlamentu.

× 20 b. m. odbędą się chrzciny następcy tronu jugosłowiańskiego.

× Wszystkie rozwiązane rady miejskie w całej Hiszpanii mają być zastąpione przez przedstawicielstwa z pośród kół płatników podatku przemysłowego lub handlowego.

× Chleb bezkarkowy w Berlinie będzie kosztował od jutra 24 miliony.

Ze świata.

Sensacyjne wezwanie tajnych organizacji niemieckich.

Prasa estońska ogłasza sensacyjne wezwanie baronów bałtyckich, podpisane przez bar. Manteulla, jako prezesa organizacji i bar. Rosena, jako jego pomocnika. Tytuł wezwania brzmi: „Ścisłe tajne. Do wszystkich bałtyckich i niemieckich org. do bałt. Landeswer'u na Łotwie, w Estonji, Finlandji, Polsce, jak również do Niemców na terytorjum braterskiego narodu naszego“. Organizacja wzywa do jedności, niezbędnej dla celów politycznych i konstatuje, że organom centralnym udało się stworzyć po wyasygnowaniu przez rząd niemiecki pieniądze na jazdę delegatów powyższych państw, który odbył się w czerwcu r. b. w Królewcu. Celem związku jest — według brzmienia wezwania: 1) stworzenie z „Landeswer'y bałtyckiej organizacji wojskowe w państwach bałtyckich: Wschodnich Prusach, 2) agitacja przeciwko tymczasowym(?) rządóm obecnych nowotworów państw, 3) zbieranie wiadomości o ilościowym składzie armji i gospodarce wiejskiej w tych państwach, 4) walka ze wspomnianymi państwami, dla przeciwdziałania uciskowi niemców itd. Prezydjum związku znajdować się ma w Królewcu. W skład prezydjum wchodzi 13 członków: 6 od obecnych państw kresowych, 3 od Polski, 2 od niemców z Prus Wschodnich, 1 od państw Bałkańskich i 1 od Południowej Europy.

Wezwanie to wywołało burzę w prasie łotewskiej, która domaga się od rządu ukrócenia wicherzeń niemieckich.

ODEZWA.

Wzrastająca z dnia na dzień drożyzna wymaga wyteżenia wszystkich sił w kierunku jej zachamowania i rozpoczęcia akcji opartej na jaknajszerszych podstawach, by się skutecznie orgji wyzysku przeciwstawić. Usiłowania rządu, bez czynnego współdziałania całego społeczeństwa, mogą jedynie w części i to z wielkim trudem powstrzymać szalejącą drożyznę, skutecznie regulować stosunki aprowizacyjne i przeciwstawić się z powodzeniem machinacjom lichwiarzy i spekulantów.

Wobec tego we Włocławku, podobnie jak w wielu innych miastach

Rzeczypospolitej, zawiązany został Komitet Społeczny do walki z drożyzną i lichwą.

Ażeby jednak Komitet mógł owocnie pracować, potrzebny jest udział i współpraca jak najszerszych warstw społeczeństwa.

Przeto tymczasowy Zarząd Komitetu gorąco wzywa ogół obywateli i obywaterek m. Włocławka, rozumiejących zadania pracy społecznej do zapisywania się na członków Komitetu i zapoznawania się z programem pracy, która w następstwie ma przyczynić się do zwalczania drożyzny.

Zapisy na członków Komitetu przyjmuje się w Magistracie (sala posiedzeń Rady Miejskiej) w godz. od 1-ej do 3-ej popołudniu.

Przewodniczący Komitetu:
E. Gaworski.

Włocławek, dnia 1-go października 1923 r.

Obwieszczenie.

Do rejestru handlowego działu A sądu okręgowego we Włocławku w dniu 29 września 1923 r. wciągnięto następujące firmy pod № №

1899 „Zofja Nowicka“ sprzedaż manufaktury z siedzibą we Włocławku, ul. Królewiecka № 31. Właśc. Zofja Nowicka, zam. tamże.

1900 „A. Grąbczewski — właściciel Aleksander Grąbczewski“ hurtowa sprzedaż win i trunków alkoholowych w naczyniach zamkniętych z siedzibą we Włocławku, ul. Cyganka 19. Właśc. Aleksander Grąbczewski, zam. tamże.

1901 „Fabryka gilz „Kujawianka“ Szulim Lubrański“ fabryka gilz z siedzibą we Włocławku, Plac Dąbrowskiego 1. Właśc. Szulim - Hersz Lubrański, zam. tamże.

RYNEK PIENIĘŻNY.

WARSZAWA, 2. X.

Funt angielski	1.809.000
Dolar	398.000
Frank szwajcarski	70.950
Frank francuski	24.350
Korona czeska	11.950
Korony austriackie (100)	5.57
Marka niemiecka	0.0014

Obwieszczenie.

W myśl art. 42 Ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. Ust. Nr. 94, poz. 747) Magistrat m. Włocławka podaje do publicznej wiadomości, iż na podstawie art. 119 Ustawy z dnia 14 maja 1923 r. w przedmiocie państwowego podatku przemysłowego (Dz. U. R. P. Nr. 58 z r. 1923 poz. 412) art. 8, wyżej wspomnianej Ustawy z dnia 11 sierpnia (Dz. U. R. P. Nr. 94 poz. 747), art. 21 p. 4 Dekretu z dnia 4 lutego 1919 r. o samorządzie miejskim oraz art. 1 punkt 7 Dekretu z dnia 7 lutego 1919 r. w przedmiocie skarbowości gmin miejskich i na mocy uchwały Rady Miejskiej m. Włocławka z dnia 27 września 1922 r. Nr. 232/23, punkt IV, norma dodatku komunalnego do państwowego podatku przemysłowego określona została dla m. Włocławka w wysokości 0,5 proc. od sumy obrotu, ustalonego przez państwowe organy wymiarowe, a o ile chodzi o przedsiębiorstwo i osoby, wyszczególnione w art. 8 wyżej powołanej ustawy z dnia 14 maja r. b., w wysokości 25 proc. ceny świadectw przemysłowych przez te przedsiębiorstwa i osoby nabywanych.

Magistrat m. Włocławka.

Prezydent miasta: **Kranzo.**

Włocławek dnia 3 października 1923 roku.

OGŁOSZENIA DROBNE.

Kucharka rutynowana do stołowni fabrycznej potrzebna od zaraz. Warunki do omówienia. Adres: Cukrownia Choczeń-pocza Czerniewice, Inspektor plantacji. 59.

Lokomobila do sprzedania firmy Marsala, po remoncie. Wiadomość na miejscu ul. Królewiecka № 43. 62.

Warszawianka, dyplomowana nauczycielka muzyki ma godziny wolne. Biuro ogłoszeń Makowskiego. 63.

Księgarnia Powszechna

POLECA

świeżo nadeszłe w wielkim wyborze:

ŚWIECE

woskowe, półwoskowe i stearynowe różnych wielkości

LISTWY DO RAM

Oprawa obrazów na miejscu.

Za ogłoszenia odpowiada Administracja.